

הכנסת

הכנסת העשרים-וחמש מושב שני

פרוטוקול מס' 419
מישיבת ועדת הכספים
יום שלישי, י"ט בסיון התשפ"ד (25 ביוני 2024), שעה 12:30

סדר היום:

הצעה לדיון מהיר בנושא: "התנהלות רשות שוק ההון מול חברת "סלייס" ושחרור כספים בזמן פעילות המנהל המורשה"

נכחו:

חברי הוועדה:

משה גפני – היו"ר
ינון אזולאי
שרן מרים השכל
נעמה לזימי
יצחק פינדרוס
נאור שירי

חברי הכנסת:

מירב כהן

מוזמנים:

דור פישר	–	עו"ד בלשכה משפטית, רשות שוק הון, הביטוח והחיסכון
נויה ורדי	–	עו"ד, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
אייל בן ישעיה	–	עו"ד בלשכה המשפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
רמי עזריה	–	מחלקת הפנסיה, אגף שוק ההון, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון
יורם לביאנט	–	יו"ר הוועדה לביטוח פנסיוני, לשכת סוכני הביטוח
יניב מאיר	–	יועץ מקצועי, לשכת סוכני הביטוח
מאיר פיילוס	–	ראש חט' גמל סלייס גמל בע"מ
זוהר אברהם גרינברג	–	נציג עמיתים בסלייס
יעל הבסי-אהרוני	–	קליניקה לזכויות ניצולי שואה וזקנים, אוניברסיטת תל אביב
משה קאשי	–	פעיל בתחום פיננסים, לובי 99
לינור דויטש	–	מנכ"לית לובי 99
גיא רולניק	–	עיתונאי

ייעוץ משפטי:

שלומית ארליך

מנהל הוועדה:

טמיר כהן

רישום פרלמנטרי:

יפעת קדם

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-דיוקים והשמטות.

הצעה לדיון מהיר בנושא: "התנהלות רשות שוק ההון מול חברת "סלייס" ושחרור כספים בזמן פעילות המנהל המורשה", של ח"כ מירב כהן, שלום דנינו, שרון מרים השכל (מס' 253).

היו"ר משה גפני:

אני מחדש את הישיבה. אנחנו בדיון מהיר בנושא: התנהלות רשות שוק ההון מול חברת "סלייס" ושחרור כספים בזמן פעילות המנהל המורשה, של חברי הכנסת מירב כהן, שלום דנינו ושרון מרים השכל. מירב כהן, תעלי את העניין הזה בקצרה כי אני מניח שלא יהיה רק דיון אחד. אני מבין, לפי מה שביררתי, שזה גם נמצא בבית המשפט היום.

מירב כהן (יש עתיד):

תודה, היושב ראש, שנעתרת לבקשתנו לקיים את הדיון הדחוף הזה. האירוע הזה הוא פרשת בנק המסחר על סטרואידיס, כי פשוט מדובר בכמות הרבה יותר גדולה של אנשים וכספים. במקום 250 מיליון שקלים שהלכו, מדובר פה על 890 מיליון שקלים. פנו לקהל יעד של אנשים מבוגרים, אנשים שלא כל כך מבינים בפיננסים. באמצעות מתן הלוואות פיתו אותם להעביר כספים לסלייס, ושם הכסף הלך לאיבוד. אנחנו לא יודעים מה קרה איתו, אם השקיעו אותו בחוכמה, אם גנבו את הכסף. מדובר באלפי קשישים שנפגעו מהסיפור. מדובר באלפי קשישים שידועים לנו בעקבות העבודה של הקליניקה באוניברסיטת תל אביב שאספה את הנפגעים ואספה נתונים. אנחנו יודעים שיש אלפי קשישים שנפגעו, אבל יש לא רק קשישים. אנחנו רוצים להבין בדיון היום איך משחררים כמה שיותר כספים לחוסכים, איך מצילים את הכספים שעוד ניתן להציל.

היו"ר משה גפני:

מי עשה את העבודה?

מירב כהן (יש עתיד):

יעל הבסי, והיא זו שפנתה אלי. השאלה איך ממזערים את הנזקים בהינתן המצב הקיים, ואיך הרגולטור עובד בצורה אחרת כדי שפארסה כזאת לא תקרה שום. אפשר לנקוט בצעדים יותר אגרסיביים בחקירה הזאת, כמו למשל צווי עיכוב מהארץ, תפיסת נכסים של אותם אנשים, ואפשר שרשות שוק ההון תחייב את בעלי השליטה בחברה להזרים כספים מהכיס שלהם במצב הקיצוני שאליו הגענו. ישנה גם טענה שאומרת ששרשות לניירות ערך יש כלים חזקים יותר לחקירה של מקרים מהסוג זה ואולי נכון שגם הם יכנסו לתמונה. כרגע הם, למיטב הבנתי, לא בתמונה.

שרון מרים השכל (הימין הממלכתי):

הדיון המהיר הזה חשוב. אני לא מבינה איך הוא לא מרעיד את המדינה כולה.

היו"ר משה גפני:

ככה המדינה מתנהלת?

שרון מרים השכל (הימין הממלכתי):

יש פה שאלה קריטית גם לעתיד הפנסיות של כלל אזרחי מדינת ישראל. אם יש כאן פרצה שפתחו לעשרות אלפי אנשים, למאות מיליוני שקלים, גם הפנסיות של כולנו נמצאות בסכנה. יש כאן פרצה חמורה שאנחנו חייבים לראות איך אנחנו סוגרים אותה ואיפה היא נמצאת כדי לוודא שאף אחד לא יהיה במצב שהפנסיה שלו יום אחד תיעלם.

הדבר השני, יש פה שאלה קריטית לרשות שוק ההון. רשות שוק ההון אמורה לפקח על אותם גופים פיננסיים, לוודא מה נעשה. איך זה חמק מהם? מי לא עשה את העבודה שלו? יש פה כשל חמור. אנחנו רוצים להבין איך הדבר הזה עבר מתחת לרדאר. מעל לשנה יש כ-180 תלונות שרשות שוק ההון קיבלה לידיים שלה ועדיין לא פתחה בחקירה, לא זימנה את האנשים.

ינון אזולאי (ש"ס):

עד עכשיו היא לא פתחה בחקירה?

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

לפני שבוע התחיל איזה שהוא משהו, אבל במשך שנה שלמה היו 180 תלונות ולא קרה כלום, בן אדם אחד לא זומן לשאלת שאלות. איך יכול לקרות דבר כזה? איך לא עצרו את זה באופן מידי בתלונה הראשונה?

הדבר השלישי הוא תלונות ללהב 433. איך לא נפתחה שם חקירה? איך לא התחילו להבין איפה הכסף נמצא? אנשים עד היום לא יודעים איפה הכסף נמצא. זה כבר חודשים נמצא בידים של להב 433 ולא חקרו, לא זימנו את הבעלים, לא יודעים איפה הכסף נמצא. לאנשים שחשכו מאות אלפי שקלים אין פנסיה. אנחנו צריכים לעשות שורה של דיונים, לזמן את הגורמים.

היו"ר משה גפני:

נעשה היום דיון קצר, נראה מה המצב.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

כבוד גדול שלי שדוד שלי, ליאור השכל, עובד יחד עם החברים שנפגעו מאותה קרן, מסייע להם כדי לנסות להשיג את הכספים חזרה.

גיא רולניק:

אני מתעסק עם הונאות פיננסיות 35 שנה, אדוני היושב ראש, ואני לא זוכר אי פעם ש-900 מיליון שקל נגנבו מאלפי פנסיונרים תחת האף של רשות שוק ההון. מדהים שיושב ראש רשות ההון עמית גל לא נמצא כאן, ומדהים, אדוני היושב ראש, שאתה שומע על זה פעם ראשונה. רשות שוק ההון יודעת שהכסף נגנב כבר מספטמבר 2023. יש אלפי פנסיונרים בישראל, כמו שאמרה חברתי, מהשכבות החלשות ביותר במשק שנגנבה מהם כל הפנסיה ואין שום מאמץ אמיתי של משרד האוצר או רשות שוק ההון. למה שאנשים בישראל - 2.5 טריליון שקל נמצאים בפנסיה תחת הפיקוח של רשות שוק ההון - יישנו בשקט בלילה אחרי שנגנבו מיליארד שקל בפנסיה מחברה שיש לה רישיון ממשרד האוצר?

ינון אזולאי (ש"ס):

מתי היא קיבלה את הרישיון הזה?

גיא רולניק:

הרישיון אושר פעם אחרונה בנובמבר 2023, כאשר בספטמבר נודע לרשות שוק ההון שכספים נגנבו והייתה הלבנת הון. רשות שוק ההון מחדשת את הרישיונות לניהול פנסיה וגמל לסלייס, אחרי שב-8 בספטמבר היועצת המשפטית של סלייס אמרה שיש הונאות והלבנת הון בהיקף עצום. זה דבר מטורף.

היו"ר משה גפני:

רשות שוק ההון, בקשה.

רמי עזריה:

אנחנו מברכים על הדיון הזה, אנחנו שמחים שאפשר להאיר זרקור על ההתנהלות בשוק הזה. יש פה אירוע חסר תקדים וחמור של מעילה באמון החוסכים מצד חברה מנהלת של קופות גמל ומצד סוכני הביטוח שהם המחולל העיקרי בפרשה הזאת. הם אלה שעודדו וגייסו את הלקוחות האלה, אם בתמורה להלוואות או בתמורה לכל מיני הבטחות, לצורך השקעה בקרנות מסוימות וכדי ליהנות מהשקעת הכספים.

היו"ר משה גפני:

מי יצר את החברה הזאת?

רמי עזריה:

חברת סלייס היא חברה בעלת רישיון לניהול קופות גמל, היא מנהלת אותן מספר שנים.

ינון אזולאי (ש"ס):

מי האנשים האלה? האם אלה אנשים שיש להם חברות אחרות? תנו לנו קצת אינדיקציות.

רמי עזריה:

החברה היא בעלת רישיון מ-2012. שמה הקודם היה טל גמל. זו חברה שניהלה בהתחלה קופות גמל בניהול אישי ואחרי זה קופות גמל רגילות.

ינון אזולאי (ש"ס):

מי הבעלים?

זוהר אברהם גרינברג:

הבעלים הם משפחות גולדברג וטוקטלי.

היו"ר משה גפני:

אני רוצה לדון באופן עקרוני, כי המשמעות של העניין זה שאנשים שמשקיעים בפנסיה יכולים פתאום ליפול.

יצחק פינדרוס (יהדות התורה):

יכול להיות שיש חברה שעושה את זה בעת שאנחנו יושבים פה ודנים.

היו"ר משה גפני:

הבנתי שזה בבית משפט עכשיו.

ינון אזולאי (ש"ס):

אם רוצים באמת לדון בזה, צריך לבדוק בוועדה לביטחון לאומי למה לא נפתחה חקירה.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

צריך לזמן לפה את 433.

היו"ר משה גפני:

אני לא יודע אם אני יכול להיכנס לדיון שנמצא בבית המשפט.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

בית המשפט אומר שאין לו שום קשר לחקירה, שהוא לא יכול לנהל חקירה. הוא עוסק במה שקשור לתובעים.

היו"ר משה גפני:

בסדר, לאט לאט, לא הולכים שישה צעדים בבת אחת קדימה. לא נרפה מזה. הרשות השלטונית אמורה לפקח ולעקוב אחרי מה שקורה על מנת לתת לי ולכל אזרח אחר את הביטחון. איך קורה דבר כזה? אם נכון מה שהם תיארו כאן, איפה הייתם?

רמי עזריה:

מדובר בקופות גמל בניהול אישי שמיועדות לציבור שאמור לחסוך את החיסכון שלו באופן עצמאי, לא לרוב הציבור שאמור להיות במוצרים הרגילים.

מירב כהן (יש עתיד):

איך אתה מוודא שזה לא לרוב הציבור? הם פנו לאנשים שהם לא מומחים.

רמי עזריה:

קיימות מגבלות בתקנות על מי רשאי להצטרף ואיזה כספים ניתנים להצטרפות. הכספים, שאנחנו קוראים להם "השקל הראשון", למישהו שאין לו עתודות קודמות, כלומר כספי פנסיה ראשוניים ובסיסיים, אמורים להיות מושקעים בקופת גמל בניהול אישי תחת מגבלות. המגבלות במקרה הזה הוסרו על ידי הסוכנים ועל ידי החברה המנהלת.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

אז הם עברו על החוק, עברו על התקנות.

רמי עזריה:

בדיוק, זו עמדת הרשות.

יצחק פינדרוס (יהדות התורה):

איפה אתם, הרגולטור, נכנסים לעניין? מה למדתם מאז כדי שאני אהיה בטוח שאין כרגע חברה אחרת ברישיון שעושה את אותו דבר?

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

מה נעשה עם התלונה הראשונה שהגיע בינואר 2023?

יצחק פינדרוס (יהדות התורה):

מה אתם עושים בשביל שדברים כאלה לא יקרו?

רמי עזריה:

רוב פעולות הרשות הם במישור המניעתי, לכן מן הסתם גם לא שומעים עליהן. טוב שלא שומעים עליהן, כי הדברים נתפסים ונמנעים בשלב מוקדם יותר. לעיתים יש כשל, ופה מדובר בכשל חמור. כשיש כשל אנחנו נדרשים, וזה מה שעשינו פה, לפעול בצורה נחושה ומהירה. כשקיבלנו תלונות בעניין הזה התחלנו לברר אותן. כשראינו שהחברה לא מספקת מענה ולא מספקת תיקון ליקויים, נכנסנו בתחילת 2023 לביקורת בעניין הזה. בשלבים מתקדמים של הביקורת, כשראינו שאין לחברה כל יכולת או רצון לשפר את המצב הזה בעצמה כפי שאמור להיות בגוף מפקח, התקבלה החלטה למנות מנהל מורשה מטעם המדינה כדי להזיז את כל נושאי המשרה והבעלים של החברה, להתחיל לעשות סדר ולתקן את כל הליקויים.

נעמה לזימי (העבודה):

מתי מיניתם מנהל מורשה מטעם המדינה?

רמי עזריה:

ב-26 בדצמבר 2023. התלונות התחילו להגיע במהלך 2022. רשות שוק ההון מקבלת 16,000 תלונות בשנה.

נעמה לזימי (העבודה):

מדובר פה בסדר גודל גדול של חוסכים ובסדר גודל גדול של סכומים. אני עדיין לא מבינה את הפער בחודשים עד למינוי גורם. איך יש ביטחון בפנסיה אם יש באפר של כחצי שנה עד שבכלל יש איזו התייחסות? אני לא מבינה איפה הייתם.

היו"ר משה גפני:

הכסף הולך לאיבוד. אם אנחנו מדברים על כאלה פערים בזמנים - -

מירב כהן (יש עתיד):

פשוט הכסף נשרף.

היו"ר משה גפני:

איך רשות שוק ההון מתייחסת לזה שהכסף שלי הלך לאיבוד?

רמי עזריה:

ברגע שבכלים הרגילים של ביקורת וביקורת אכיפתית לא ניתן היה, מונה מנהל מורשה.

היו"ר משה גפני:

קיבלתם תלונות ב-2022, כשרק בדצמבר 2023 מונה מנהל מטעמכם. מה קרה עם הכסף שלי שהיה מושקע שם?

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

וכמה כסף נגנב תוך כדי?

היו"ר משה גפני:

מה עשיתם באותו פרק זמן שהכסף שלי הלך לאיבוד?

רמי עזריה:

ברגע שאנחנו מבינים שקיימת בעיה ויש הצטברות של תלונות אנחנו יוצאים לביקורת.

היו"ר משה גפני:

האם זה נכון שמדובר על 890 מיליון שקל?

רמי עזריה:

890 היה בסוף. הסכום הזה הצטבר עד שעצרנו את זה.

היו"ר משה גפני:

כמה היה בתחילת 2023?

רמי עזריה:

אנחנו לא יכולים לדעת.

גיא רולניק:

5% מהתלונות שהגיעו לרשות שוק ההון היו מסליים, נכון?

נעמה לזימי (העבודה):

אם 5% שלמים היו מהחברה הזאת, יש כאן כשל מכון. זה אחוז גדול מהתלונות.

היו"ר משה גפני:

משהו לא מוצא חן בעיני בעניין הזה. אני לא יודע מי בעלי החברה, אני לא נכנס לעניין הזה, אבל מדובר פה על סדרי גודל לא מובנים. יכול להיות שיתברר במהלך הדיונים שאני טועה, אבל כרגע תמונת המצב היא שהיו כמה מנהלים שלקחו את הכסף של אנשים שנמצאים ברמה כלכלית לא גבוהה ולא יודעים איפה זה. מדובר על פרק זמן ארוך, לא על כך שבחודש שעבר קיבלת תלונה ובחודש אחרי זה התחלת לעסוק בזה. אתה מדבר על תלונות שהתקבלו ב-2022. שמת מנהל רק בסוף 2023, בדצמבר 2023.

מירב כהן (יש עתיד):

גם זה לא הועיל.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

הוא הודה עכשיו בוועדה שסוכני הביטוח עברו על החוק. האם הוא שלל את הרישיון לאותם סוכני ביטוח שעברו על החוק?

יצחק פינדרוס (יהדות התורה):

בספטמבר 2023 הם קיבלו רישיון חדש.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

בנובמבר.

היו"ר משה גפני:

למה חידשתם להם את הרישיון?

אייל בן ישעיה:

חידוש הרישיון זה עניין טכני.

מירב כהן (יש עתיד):

מה זאת אומרת "טכני"? החוסכים בונים עליך שאתה שומר עליהם. מה טכני בזה?

נעמה לזימי (העבודה):

אין נורה אדומה במקרה חריג של תלונות? איפה אתם כרגולטור?

אייל בן ישעיה:

דיברנו על כך שמונה מנהל מורשה בדצמבר 2023. מינוי מנהל מורשה זה לא משהו שמתחיל ביום אחד ונגמר ביום אחד, זו אחת הסנקציות הכי חמורות שרגולטור יכול להטיל על גוף מפקח. היו גם הליכים מקדימים, לרבות שימוע לחברה. היה מכתב תיקון פגמים שהוציאה הרשות.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

מתי יצא המכתב של תיקון פגמים?

אייל בן ישעיה:

המחוקק מתווה דרך שיש בה אסקלציה ברמת הסנקציה שהרגולטור יכול לנקוט כלפי גוף מפוקח. כמובן שהדברים האלה צריכים להיות מגובים בנתונים ובידיעות. אלה דברים שבאותה תקופה עדיין לא היו ברורים לאשורם.

היו"ר משה גפני:

היות וזה נמצא בבית המשפט אני לא הולך להיכנס לכל הפרטים. אני כבר רואה, אלא אם כן במהלך הדיונים הבאים יתברר אחרת, שהפיקוח שלכם על מקרים מהסוג הזה הוא לא מספיק טוב. למה לא מספיק טוב? כי לוקח הרבה זמן עד שאתם ממנים מנהל מורשה. מה זה הדבר הזה שאתם אומרים שהרישיון זה טכני? אותו איש מבוגר שזה הכסף שלו, שזו הפנסיה שלו, בטוח שמדינת ישראל מפקחת על מה שקורה. כשנתתם את הרישיון היו כבר המון תלויות. 5% מהתלויות היו על החברה הזאת.

מירב כהן (יש עתיד):

בספטמבר 2023 שולחת המשנה למנכ"ל והיועצת המשפטית של החברה סלייס, מישהי בשם טל הפלינג, מכתב שבו היא מודיעה שהיא מתפטרת. היא כותבת שם על כל הפרקטיקות המושחתות.

היו"ר משה גפני:

למי היא שלחה את זה?

מירב כהן (יש עתיד):

היא שלחה את זה גם לרשות שוק ההון. אני מדברת על ספטמבר 2023.

דור פישר:

המכתב נשלח אחרי המכתב שלנו לתיקון פגמים ובעקבות העובדה שאמרנו להם להפסיק את ההשקעות.

מירב כהן (יש עתיד):

זה אומר שידעתם כבר אז.

דור פישר:

עשינו פעולות ועצרנו את ההשקעות בכספים.

מירב כהן (יש עתיד):

אבל מאז הכספים שנעלמו הלכו וגדלו.

דור פישר:

הם לא גדלו.

מירב כהן (יש עתיד):

אז איך זה עלה ל-890?

דור פישר:

אנחנו לא יודעים את השערוכים. זה חלק ממה שמתברר בהליך.

היו"ר משה גפני:

מדובר, לפי מה שתיארתם, בסדרי גודל מאוד גדולים מבחינה כספית. נראה שפה משהו לא עובד.

זוהר אברהם גרינברג:

אני מבקש שתקבעו דיון בעניין הזה, כי הנושא מאוד מורכב ומחייב התייחסות רצינית. יכול להיות שברגע זה, בדיוק כמו שנאמר, ממשיכים לגנוב.

היו"ר משה גפני:

הלכת לבית המשפט, לא הלכת לכנסת. למה שאני לא אחכה לבית המשפט?

זוהר אברהם גרינברג:

על פי החוק שלפיו מתנהל הדיון בבית המשפט, חוק הפיקוח על הביטוח, יש לממשלה אפשרות בסיטואציה כזאת לערוב לחובות של הנפגעים. יש את זה בחוק, בסעיף 76. המחוקק יצר כלי בשנת 1993 למקרה שכזה. זאת רשות שנתונה לממשלה, לא חובה. מי שאחראי לכשל הזה הם שני גופים: הגנבים, שאני לא יודע את השמות שלהם, ורשות שוק ההון שהתרשלה בצורה רצינית. כשפניתי בתחילת 2024 ואמרתי שיש פה גניבה, הונאה, פגיעה ממש קשה, מעשה פשע, אמרו לי שזה עניין אזרחי, שזה לא עניין לחקירה פלילית. זאת הייתה העמדה שלהם באמצעות עורכי הדין של משרד ארנון.

אייל בן ישעיה:

משרד ארנון לא מייצג אותנו. נאמרים פה דברים שהם לא נכונים.

זוהר אברהם גרינברג:

ביקשתי מבית המשפט להורות למנהל המורשה לפנות ללהב 433 ולהפעיל גופי חקירה כדי שניתן יהיה לקבל שיתוף פעולה מרשויות החקירה בארצות הברית.

היו"ר משה גפני:

למה ארצות הברית?

זוהר אברהם גרינברג:

הכספים הועברו לארצות הברית, לחשבונות בנק בארצות הברית - ושם נעלמו. אין סמכות לבית המשפט בישראל לתת הוראות לבנקים בארצות הברית. הפעולה הזאת לא נעשתה עד היום. הייתה התנגדות תקיפה להפעלת כלים של חקירה פלילית. בית המשפט לא נעתר לבקשתי להורות, הוא אמר שהסמכות שלו מוגבלת על פי חוק הפיקוח על הביטוח. לבית המשפט יש סמכות מצומצמת, והיא לאשר את התכנית שהמנהל המורשה יגיש. המנהל המורשה היה צריך להגיש תכנית כזאת בחודש מרץ, אבל עד היום לא הגיש. בינתיים הוא קיבל עוד 120 יום להכין תכנית כזאת. באמצעות צווים זמניים הקפואו את הכספים של כולם כך שכל מי שיש לו כסף בסלייס לא יכול לקבל אותו, לא יכול למשוך אותו.

לינור דויטש:

מה שמתנהל כרגע בבית המשפט לא סותר את התפקיד של הכנסת ואת התפקיד הציבורי. אני חושבת שאני לא צריכה לחזור על גודל האחריות של רשות שוק ההון והמחדל. לכולם ברור שיש פה אחריות כבדה. אני רוצה להוסיף עוד אחראים למחדל הזה מעבר לרשות שוק ההון. אנחנו מתריעים במשך שנים, כולל דוח מבקר המדינה, על זה שמשרד האוצר והמדינה מייבשים את התקציב של רשות שוק ההון – היא מתנהלת ללא תקנים, במערכות מיושנות. במשך שנה וחצי שר האוצר לא מינה אחראי על שוק ההון. יש ממלא מקום כאילו לא מדובר על כך ששומרים על 2.5 טריליון שקל של הציבור. הזלזול הזה בתפקיד של שמירה על כספי הפנסיה של הציבור, יחד עם העובדה שהם מקבלים תקציב עלוב - חלק מהמחדל וממה

שקורה פה. כדי לוודא שזה לא קורה עכשיו בחברות אחרות, צריך לוודא שמחזקים את הרשות ולא מחלישים אותה, וזה מעבר לכך שהם צריכים לשלם על המחדל הזה.

עוד משהו שאני רוצה להעלות זה העניין של הבעלים של החברה. לחברת סלייס יש שני בעלי שליטה: 51% משפחת גולדברג ו-49% משפחת טוקטלי. אלו שני משפחות מאוד עשירות. לא יכול להיות שהשם שלהם לא יעלה כאחראים לדבר הזה. מנהל גוף מוסדי בא עם לפטופ ואקסל ורשות שוק הון לא עלתה על זה שזה ככה מתנהל. נבצר מבינתי איך מנהלים ככה את הפנסיות של 100,000 איש. הם לא יכולים just to get away with it, ממש לא.

הנושא של סוכני הביטוח, או מי שהתחזו לסוכני ביטוח ואפשרו חדירה של גורמים עברייניים לסיפור הזה, חייב להיות מטופל במקסימום טיפול. אתם מדברים על להב 433, על יאח"ה, אבל אנחנו לא רואים אותם זזים. גפני, אני חושבת שצריך להקים על זה ועדת חקירה פרלמנטרית. הסיפור הזה לא יכול להמשיך להתנהל בדרדלה, הסיפור הזה לא יכול לעבור מתחת לרדאר, מדובר פה ב-800 מיליון שקל של האזרחים החלשים ביותר. 10,000 איש איבדו את הכסף שלהם.

היו"ר משה גפני:

מדובר על סדרי גודל מאוד גדולים מבחינה כלכלית, על אנשים שהם ברובם חלשים כלכלית ונפגעו מהדבר הזה. הרשות השלטונית צריכה לפקח, אבל אני לא רואה את הפיקוח. יכול להיות שצריך לשנות את החוק, יכול להיות שצריך לשנות את התקנות. אנחנו לא נסיים שום דיון היום. על הדברים שאת מעלה אנשים לא יוכלו לעבור לסדר היום וגם לא רשויות שלטוניות שצריכות לחקור דברים מהסוג הזה. זה לא עובר ככה ליד.

אני מברך את חברות הכנסת שהעלו את הנושא הזה. אני אבקש התייחסות ממשית ורצינית של רשות שוק ההון, ואז נראה איזה דיון אנחנו ממשיכים, את מי אנחנו מזמינים לדיון הבא, איך אנחנו מתקדמים.

יניב מאיר:

שם של סוכני הביטוח עלה בעניין הזה, בין היתר על ידי ידידי רמי עזריה מרשות ההון. אני דווקא רוצה להתחבר לדבריה של עורכת הדין דויטש שצינה לא בכדי גם כאלה שהתחזו להיות סוכני ביטוח. אנחנו היינו מאלה, ויעידו פה חברי כנסת, שביקשנו לקדם את הדיון הזה בוועדת הכספים, בגלל שאנחנו רואים בעניין הזה חשיבות רבה מאוד. מדובר פה, למיטב ידיעתנו, על פעילות קטנה מאוד של סוכני ביטוח. נשמח לקבל מרשות שוק הון קצת יותר פרטים ונתונים עובדתיים לגבי היקף וכמות סוכני הביטוח שפעלו. לנו בלשכת סוכני הביטוח יש ועדת אתיקה ובית דין. ככל שנדע על פעולות אסורות שהתרחשו גם אנחנו בתוך לשכת סוכני הביטוח, שמונה למעלה מ-5,000 סוכני ביטוח, נפעל ביד קשה בנושא הזה. אי אפשר להכפיש פה אוכלוסייה שלמה כשמדובר על פעילות של גוף יחסית קטן. חלילה שלא ישתמע שאני מזלזל בלמעלה מ-800 מיליון שקלים, זו מכה קשה מאוד לחוסכים, אבל אי אפשר להכפיש פה אוכלוסייה שלמה. לשכת סוכני הביטוח עומדת לצד החוסכים האלה, היא תעשה כל דבר שצריך על מנת לסייע להם. סלייס הוא גוף מפקח ששווקו בו מוצרים מפוקחים.

יעל הבסי-אהרונ:

מכיוון שהדיון פה הוא לא על ההליך המשפטי אלא ממוקד בהתנהלות של רשות שוק ההון, אני רוצה להזכיר לכל החוסכים של סלייס אין כרגע גישה לכספים שלהם והמנהל המורשה ממשיך ומבקש להאריך את הצווים. לפני כמה ימים בית המשפט הורה לשחרר את הכספים של בני 70 ומעלה, אבל המנהל המורשה כבר הגיש בקשה לצמצם את השחרור. התפקיד של רשות שוק ההון הוא להגן על החוסכים ולאפשר מקסימום שחרור במסגרת האפשרויות. אם כבר בית המשפט הורה לשחרר כספים של הציבור, חזקה על כולם שהם צריכים לעשות כל מה שאפשר, במיוחד כשמדובר בחוסכים זקנים שזה הכסף שהם חסכו כל החיים.

היו"ר משה גפני:

איך זה הגיע אליכם?

יעל הבסי-אהרונ:

פנו אלינו החוסכים. יש לנו קו ייעוץ טלפוני שאנשים מבוגרים ובני משפחותיהם מוזמנים לפנות.

היו"ר משה גפני:

למה הם פנו אליכם? מה הייתה הבעיה?

יעל הבסי-אהרוני:

הבעיה הייתה שהכסף שלהם מוקפא בסלייס ואין להם שום אפשרות לגשת לכסף.

היו"ר משה גפני:

כי הקפוא את הסכומים שלהם?

יעל הבסי-אהרוני:

נכון.

היו"ר משה גפני:

אני מברך אתכם על העבודה הזאת, זו עבודה מאוד חשובה. רשות שוק ההון, אני מבקש מכם נייר בתוך שלושה שבועות בו יהיה מפורט על כמה כסף מדובר, מה זו החברה הזאת, איפה זה נמצא, מה ההליך המשפטי, ואז אני אתייעץ עם החברים שביקשו את הדיון הזה כדי לראות איך אנחנו ממשיכים. אנחנו לא נשאיר את זה ככה. יכול להיות שנוכל לפתור את הבעיה בלי דיון. אם נצטרך לעשות דיון, נעשה דיון.

דור פישר:

אנחנו נתייחס בכתב כמו שהיושב ראש ביקש, אבל יהיו דברים שאליהם לא נוכל להתייחס. יש הליכים בבית המשפט בדלתיים סגורות שאסור לחשוף, ויש גם חקירה משטרתית שהתחילה במועדים יותר קודמים ממה שנאמר פה. ההליך עצמו התחיל בעקבות המינוי של המנהל המורשה שביקש להציל את הכספים האלה.

היו"ר משה גפני:

אנחנו מפקחים על העבודה שלכם. יכול להיות שאני אבקש לעשות ועדה חסויה בשביל שתוכלו להגיד את הדברים החסויים.

דור פישר:

זה צו בית משפט, לא חיסיון - -

היו"ר משה גפני:

צו בית משפט לא מעמיד אותי בדום. בתוך שלושה שבועות תגידו על מה יש צו בית המשפט, מה חסוי, מה לא חסוי, כדי שנחליט מה אנחנו עושים, כדי שבסוף הדיונים האלה נוכל להגיד שעשינו את מלאכתנו.

אייל בן ישעיה:

נפרט את מה שנוכל לפרט. לגבי מה שלא נוכל לפרט - -

היו"ר משה גפני:

לגבי מה שלא תוכלו תאמרו מה הבעיה כדי שנדע מה אנחנו עושים. אני לא הולך לעשות דברים נגדכם. אני רוצה שנדע מה הרגולטור עושה כדי שאנשים לא יאבדו את הכסף שלהם.

אייל בן ישעיה :

שלא ישתמע מזה שחידוש הרישיון הוא עניין טכני שאנחנו מקלים ראש. החידוש נעשה על מנת שהקופה הזאת תישאר בחיים, על מנת שניתן יהיה להפעיל סמכויות רגולטוריות כלפיה, על מנת שניתן יהיה למכור אותה בהמשך.

היו"ר משה גפני :

אני מבקש שתכתבו את זה, נראה מה לעשות.

נאור שירי (יש עתיד) :

במכתב אי אפשר להסתתר כל הזמן מאחורי העניין של דיון בבית משפט.

דור פישר :

את מה שנוכל לחשוף אנחנו נחשוף, ואת מה שלא - -

נאור שירי (יש עתיד) :

זה לא סודי.

דור פישר :

יש דברים שהם סודיים.

היו"ר משה גפני :

לא נרפה מהעניין הזה.

מירב כהן (יש עתיד) :

מאוד עצוב שקורים דברים לאנשים חלשים ואף אחד לא יודע מזה. אם זה היה קורה לגורמים יותר חזקים שיודעים לעשות הפגנות, יודעים להגיע לתקשורת או שיש להם לוביסטים, ממזמן הכנסת הייתה מתכנסת ועוסקת בנושא הזה. זה אות קלון שהגענו עד למצב כל כך קיצוני שרק עכשיו אנחנו נדרשים לסוגיה. אני חושבת שגם אתם, רשות שוק ההון, הייתם צריכים להניף דגל לפני כן.

בראש סדר העדיפות, לדעתי, עומד העניין של למזער נזקים לאנשים שנפגעו. לפי מיטב הבנתי, רק 7% מהכספים שנעלמו הוחזרו. צריך להבין איך אפשר להחזיר כמה שיותר כספים לאנשים.

היו"ר משה גפני :

אני רוצה לדעת מה נעשה כדי להחזיר את הכסף, ומה צריך לעשות הלאה כדי להחזיר את הכסף.

מירב כהן (יש עתיד) :

בדברים האלה הזמן הוא מאוד משמעותי. בזמן הזה הם מבריחים את הכסף, שורפים אותו, מעבירים אותו למדינות אחרות. ככל שהזמן חולף, כך הסיכוי שאנשים יראו את כספם בחזרה מתאפס. בואו נראה מה אפשר לעשות עכשיו, כולל להפעיל כלים מרחיקי לכת כמו הרמות מסך, כמו לקחת לאנשים האלה את הבתים שלהם, את המכוניות שלהם. תפעילו את כל הכלים המשפטיים שיאפשרו להחזיר למי שגנבו ממנו את כספו, זה הדבר הכי דחוף, ואחר כך תעשו דיון מקרו על איפה היה פה הכשל המערכתי ואיך דבר כזה קורה במדינת ישראל. חוסכים סומכים עליכם שהם שמים את כספי הפנסיה שהם חסכו כל חייהם במקום בטוח. יש פה שאלה מבנית שצריך לדון בה, אבל הכי דחוף זה להחזיר כרגע לאנשים האלה את הכסף שנגנב מהם.

היו"ר משה גפני:

אני נותן לכם מרווח של זמן כדי להגיב, אבל תשתדלו עוד קודם. אם יגיע קודם, אני אתיעץ עם המציעים.

גיא רולניק:

האם משרד האוצר הודיע לאלפי אנשים את זה שהם איבדו את הפנסיה שלהם, או שאותם אנשים בכלל לא יודעים שהפנסיה שלהם נגנבה?

זוהר אברהם גרינברג:

הם לא הודיעו.

דור פישר:

המנהל המורשה שמונה על ידנו נתן הודעות לעמיתים. עכשיו הוא עומד לתת הודעה נוספת בעקבות החלטות בית המשפט האחרונות.

נאור שירי (יש עתיד):

איך הוא נותן הודעה?

דור פישר:

בדיוק כמו שהדוח השנתי נשלח.

גיא רולניק:

יש פה לקוחות שאמרו שלא שלחו.

נאור שירי (יש עתיד):

זה לא דוח שנתי.

דור פישר:

החלטת בית המשפט קבעה איך יישלחו הודעות לעמיתים על מנת שידעו מה קורה.

נאור שירי (יש עתיד):

האם ההחלטה של בית המשפט היא בנוגע לדוח חודשי/רבעוני?

דור פישר:

לעמיתים שלא יוכלו לקבל את ההודעה על הפירוט של הכספים שלהם תישלח הודעה שמסבירה את הסטטוס.

נאור שירי (יש עתיד):

לא יכול להיות שהתשובה שלך היא שתישלח הודעה כמו שנשלחת הודעה על דוח שמראה רווח והפסד ברבעון. אין להם כספים.

דור פישר:

תישלח הודעה שמסבירה להם את המצב.

נאור שירי (יש עתיד):

זו נראית לך אותה הודעה?

דור פישר:

זו לא אותה הודעה.

נאור שירי (יש עתיד):

למה לא לעשות את זה בצורה שונה ובהולה? אולי צריך לדבר עם האנשים ולהגיד להם שאין להם כסף, לא לשלוח להם במייל דוח.

היו"ר משה גפני:

אני מבקש שתסבירו לנו איך אתם מודיעים לאנשים, מתי אתם מודיעים לאנשים.

נאור שירי (יש עתיד):

עד הדיון בעוד שלושה שבועות אתם צריכים להודיע לכולם טלפונית, לדבר עם כולם, לא לשלוח מייל, דואר או הודעת אס.אס.אס.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

אנחנו רוצים שבתוך הדוח תפרטו איפה הכשל בתוך רשות שוק ההון ואת ההמלצות לתיקון אותו כשל בתקנות שגרמו לעבירה הזאת. הדבר השני הוא לדרוש מלהב 433 פרטים אם נפתחה חקירה, מתי היא נפתחה, איך היא מתקדמת, והאם הם מוצאים איפה הכספים.

היו"ר משה גפני:

מי את רוצה שיפנה?

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

הוועדה.

היו"ר משה גפני:

אני לא בטוח שנוכל להיכנס לתוך זה. אני צריך מהם את הפרטים.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

החקירה נדרשת כדי להבין איפה הכספים. הכספים כרגע מועברים מבנק בארצות הברית לבנקים אחרים, לחשבונות אחרים.

היו"ר משה גפני:

אנחנו גוף מפקח.

שרן מרים השכל (הימין הממלכתי):

צריך לוודא שהם מוציאים צו בינלאומי לבנק הזה על מנת שהכספים האלה ייעצרו. צריך לבקש מרשות שוק ההון להוציא את זה, לבקש מלהב 433. יש לנו את האפשרות לבקש, ואני חושבת שזה נדרש כדי לסייע להם.

דבר שני, לראות איך בעלי החברה לוקחים אחריות אישית על הדבר הזה. אחד הכלים כדי למנוע דברים כאלה הוא הרתעה. אם בעלי חברה יידעו שהם יכולים לחמוק מגניבה של 800 מיליון שקל עם איזה

שנה או שנתיים בכלא, עם איזה קנס של מיליון שקל, ישתלם להם הפשע הזה. החבות האישית פה היא קריטית כדי להרתיע אנשים אחרים.

חשוב שנדע כמה סוכני ביטוח היו מעורבים בתוך התרגיל הזה, כמה סוכני ביטוח עברו על החוק הזה, האם נעשה שיתוף פעולה עם לשכת סוכנות הביטוח, כדי להעמיד אותם לדין, כדי לשלול להם את הרישיון.

אנחנו צריכים לראות שבתקופה הזאת של שלושה שבועות כל אחד ואחד מהחוסכים ידע שהוא נפגע, שנגנב לו הכסף.

היו"ר משה גפני:

אני מודה לכם שהעליתם את העניין הזה. אני מבקש מכם, תיקחו את הנושא ברצינות. אני מבקש את כל הפרטים שביקשנו פה, חברי הוועדה ואני. תכינו את תמונת המצב כמות שהיא. תגידו לנו מה הדברים החסויים, מי נתן את הבקשה לחיסיון, ונחליט לפי זה מה אנחנו עושים. זה הופך להיות נושא. מהניסיון שלי כאן בכנסת אני יכול להגיד שזה נושא שיתפתח, הוא לא יישאר ככה. מדובר על הרבה מאוד אנשים שזה הכסף היחיד שלהם. בונים עליכם, אתם הרגולטור. אני רוצה את שיתוף הפעולה שלכם. אני מודה לכם שהעליתם את העניין הזה, אני מודה לכם על ההשתתפות בדיון.

הישיבה ננעלה בשעה 13:25.